ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ E42112

PROTEOMIC IDENTIFICATION IN RENAL CORTEX AND MEDULLA OF K-DEPLETED NORTHEASTERN THAIS

MISS JIRAPORN JUMPAJAN

A THESIS FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
KHON KAEN UNIVERSITY
2010

PROTEOMIC IDENTIFICATION IN RENAL CORTEX AND MEDULLA OF K-DEPLETED NORTHEASTERN THAIS

MISS JIRAPORN JUMPAJAN

A THESIS FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE KHON KAEN UNIVERSITY

PROTEOMIC IDENTIFICATION IN RENAL CORTEX AND MEDULLA OF K-DEPLETED NORTHEASTERN THAIS

MISS JIRAPORN JUMPAJAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
IN MEDICAL BIOCHEMISTRY
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY

THESIS APPROVAL KHON KAEN UNIVERSITY

FOR

MASTER OF SCIENCE IN MEDICAL BIOCHEMISTRY

Thesis Title:	Proteomic identification in renal cortex and medulla of	of K-depleted
	Northeastern Thais	weptereu
Author:	Miss Jiraporn Jumpajan	
Thesis Exami	nation Committee: Dr. Sittiruk Roytrakul	Chairperson
	Assoc. Prof. Sirirat Reungjui	Member
	Assoc. Prof. Vitoon Prasongwattana	Member
	Prof. Pote Sriboonlue	Member
	Assoc. Prof. Dr. Chaisiri Wongkham	Member
	Dr. Visith Thongboonkerd	Member
Thesis Adviso		visor visor visor
(Assoc. Prof. I	Or. Lampang Manmart) (Prof. Dr. Pisake Lumbig	

Dean, Faculty of Medicine

Dean, Graduated School

จิราภรณ์ จำปาจันทร์. 2553. การวิเคราะห์โปรตีโอมของไตในคนไทยทางภาคตะวันออก เฉียงเหนือที่มีภาวะพร่องโพแทสเซียม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวเคมีทางการแพทย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ. วิทูรย์ ประสงค์วัฒนา,

ศ. พจน์ ศรีบุญลือ,รศ.ดร.ชัยศิริ วงศ์คำ,นพ.วิศิษฎ์ ทองบุญเกิด

บทคัดย่อ

E 42112

ภาวะพร่องโพแทสเซียม (K depletion/low K status) เป็นปัญหาสาธารณสุขที่พบได้ บ่อยในกลุ่มประชากรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย จากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าภาวะ พร่องโพแทสเซียมส่งผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะหลายระบบรวมถึงไตซึ่งเป็นอวัยวะหลัก ในการควบคุมปริมาณโพแทสเซียมให้อยู่ในสภาวะสมดุล ภาวะพร่องโพแทสเซียมส่งผลให้เกิด พยาธิสภาพต่อโครงสร้างและการทำงานของไตเรียกสภาวะดังกล่าวว่า"hypokalemic nephropathy (HN)"ภาวะ HN มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะด่างเกิน (metabolic alkalosis) การเจริญเติบโตซ้า (growth retardation) ความดันโลหิต (hypertension) การขับปัสสาวะ มากกว่าปกติ (polyuria) การขยายขนาดของไต (enlarged kidney) การได้รับบาดเจ็บของท่อไต (progressive tubulointerstitial injury) นอกจากนี้ภาวะพร่องโพแทสเซียมน่าจะเป็นปัจจัยแรก ที่นำไปสู่การเกิดโรคนิ่วไต (renal stone disease) โรคไตผิดปกติในการขับกรด (renal tubular acidosis) โรคกล้ามเนื้ออ่อนแรง (hypokalemic periodic paralysis) โรคไหลตาย (sudden unexpected noctural death syndrome, SUND) ที่พบในประชากรทางภาตะวันออกเฉียงเหนือ ของไทย แต่อย่างไรก็ตามกลไกการเกิดโรคดังกล่าวยังไม่เป็นที่แน่ชัด ดังนั้นในโครงการวิจัยนี้จึง ได้ทำการศึกษาถึงแบบแผนโปรตีโอมของเนื้อไตทั้งในส่วนคอร์เท็ก(cortex)และเม็ดดัลล่า (medulla) ในกลุ่มผู้ชายไทยทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งกลุ่มที่มีภาวะพร่องโพแทสเซียม (K<80ไมโครโมล/กรัมน้ำหนักสด)และไม่มีภาวะพร่องโพแทสเซียม(K≥80ไมโครโมล/กรัม น้ำหนักสด)(จำนวน 6รายต่อกลุ่มทั้งหมด12ราย)โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคโปรติโอมิกส์ ซึ่ง งานวิจัยในครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่มีการนำเอาเทคนิกส์โปรติโอมิกส์มาใช้ในการศึกษาแบบแผนโปรตี โอมของไตในคนผลการเปรียบเทียบปริมาณความเข้มของจุดโปรตีนระหว่างกลุ่มที่มีภาวะพร่อง โพแทสเซียมกับกลุ่มที่ไม่มีภาวะพร่องโพแทสเซียมในส่วนของคอร์เท็กพบการแสดงออกของ โปรตีนเปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด 10 จุดเป็นโปรตีนที่มีการแสดงออกเพิ่มขึ้นจำนวน 9 จุดและการ แสดงออกลดลง 1 จุดซึ่งเมื่อนำโปรตีนทั้ง 10 จุดนี้ไปทำการศึกษาชนิดของโปรตีนแล้วสามารถ จำแนกโปรตีนเหล่านี้เป็น 6 กลุ่มคือโปรตีนที่เป็นเอนไซม์ในกระบวนการเมแทบอลิซึม 2 ชนิด

E 42112

(ได้แก่ glutathione S-tranferase P, acyl-coA thioesterase 9), กลุ่มโปรตีนที่ทำหน้าที่เป็น signaling proteins (ได้แก่ SPARC-like1, protein tyrosine kinase 2-beta isoform 3), กลุ่ม โปรตีนที่เกี่ยวข้องกับ RNA เมแทบอลิซึม (ได้แก่ ATP-dependent RNA helicase DDX60), กลุ่มโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเซลล์ (ได้แก่ spindle and kinetochore associated protein-1), กลุ่มโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมแซม DNA (ได้แก่ general transcription factor IIH subunit 1) และโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มภูมิคุ้มกันของร่างกาย (ได้แก่ immunoglobulin heavy chain variable region, T cell receptor variable chainและในส่วน ของเม็ดดัลล่าของไตพบว่ามีการแสดงออกของโปรตีนเปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด 11 จุดเป็นโปรตีนที่ มีการแสดงออกเพิ่มขึ้นจำนวน 4 จุดและการแสดงออกลดลง 7 จุด เมื่อนำโปรตีนทั้ง 11 จุดนี้ไป ทำการศึกษาชนิดของโปรตีนแล้ว จึงสามารถจำแนกโปรตีนเหล่านี้เป็น 8 กลุ่มคือ กลุ่มโปรตีนที่ เป็นเอนไซม์ในกระบวนการเมแทบอลิซึม 3 ชนิด (ได้แก่ catalase, carbonic anhydrasel, enoyl Coenzyme A, hydrase/3 hydroxyacyl Coenzyme A dehydrogenase isoform 1), กลุ่มโปรตีนที่เป็นส่วนโครงสร้างของเซลล์ (ได้แก่ actin-gammal), กลุ่มโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับ การขนส่ง (ได้แก่ ADP.ATP translocase), กลุ่มโปรตีนที่ทำหน้าที่เป็น binding protein (ได้แก่ Rab11 family-interacting protein 2), กลุ่มโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ transcription (ได้แก่enhancer of polycomb homolog 1 isoforms 2), กลุ่มโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับ signal transduction (ได้แก่ guanine nucleotide exchanger factor GEFT isoforms 3), กลุ่ม โปรตีนที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย (ได้แก่ T-cell receptor beta chain, immuno-globulin heavy chain complementarity-determining region 3) และกลุ่ม โปรตีนที่ค้นพบใหม่และยังไม่ทราบหน้าที่ (ได้แก่ riken cDNA1700001E04) เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงของโปรตีนบางชนิดเหล่านี้ (carbonic anhydrase1, acyl-Co A thioesterase 9, ADP.ATP translocase, glutathione S-transferase P, catalase, and SPARC-likel)มีความ เกี่ยวข้องกับการทำงานของเซลล์ การสร้างพลังงานและการควบคุมสภาวะกรด-ด่างของไตซึ่ง ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้อาจนำไปสู่การอธิบายถึงกลไกและพยาธิสภาพของการเกิด โรคที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับเมแทบอลิซึมต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะพร่องโพแทสเซียม เรื้อรังรวมถึงการเกิดภาวะHNในกลุ่มประชากรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

Jiraporn Jumpajan. 2010. Proteomic identification in renal cortex and medulla of K-depleted Northeastern Thais. Master of Science Thesis in Medical Biochemistry, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisors: Assoc. Prof. Vitoon Prasong wattana,

Prof. Pote Sriboonlue,

Assoc. Prof. Dr. Chaisiri Wongkham,

Dr. Visith Thongboonkerd

ABSTRACT

E 42112

Low potassium (K) status or K-depletion (KD) is commonly encountered amongst the healthy subjects residing in the northeastern region of Thailand. KD can affect the function and structure of several organ systems especially renal. The clinical syndrome of kidney involvement during prolonged KD is known as "hypokalemic nephropathy (HN)". HN is related with metabolic alkalosis, growth retardation, hypertension, polyuria, enlarged kidneys, progressive tubulointerstitial injury. Furthermore, KD is related to some metabolic abnormalities that commonly found in the northeastern Thai population such as renal stone disease (RSD), renal tubular acidosis (RTA), hypokalemic periodic paralysis (HPP), sudden unexpected noctural death syndrome (SUND). Its pathophysiology, however, remains unclear. In this study, we performed gel-base, differential proteomics analysis of kidneys obtained from 12 males who were apparently healthy but died from an accident. This study is the first time that proteomics has been applied to characterize the altered renal cortex and medulla proteome during K depletion in human. The subjects were divided into two groups; non-K-depleted (NKD, $K \ge 80 \mu mol/g$ wet weight; n=6) and Kdepleted (KD, K < 80 μmol/g wet weight; n=6). Quantitative intensity analysis of renal cortex revealed changes in the levels of 10 protein spots (nine increased and one decreased spots) in the KD group. Q-TOF MS and MS/MS analyses identified these altered proteins as metabolic enzyme (glutathione S-transferase P, acyl-coA thioesterase 9), signaling proteins (SPARC-like 1, protein tyrosine kinase 2-beta isoform 3), RNA metabolism (ATP-dependent RNA helicase DDX60), cell division (spindle and kinetochore-associated protein 1), DNA repair (general transcription

E 42112

factor IIH subunit1), and immune responses (immunoglobulin heavy chain variable region, T cell receptor variable chain). In renal medulla, quantitative intensity analysis and statistics revealed significantly differential expression of eleven protein spots including four up-regulated and seven down-regulated spots. Q-TOF MS and MS/MS analyses identified these altered proteins as metabolic enzyme (catalase, carbonic an hydrase1, enoyl Coenzyme A, hydratase/3-hydroxyacyl Coenzyme A dehydrogenase isoform1), cytoskeletal protein (actin-gamma1), transporter proteins (ADP.ATP translocase), small GTP-binding protein (Rab11 family-interacting protein 2), transcription regulation (enhancer of polycomb homolog 1 isoforms 2), rho protein signal transduction (guanine nucleotide exchanger factor GEFT isoforms 3), immune responses (T-cell receptor beta chain, immunoglobulin heavy chain complementaritydetermining region 3), and novel protein (riken cDNA 1700001E04). Some of theses altered proteins (carbonic anhydrasel, acyl-CoA thioesterase 9, ADP.ATP translocase , glutathione S-transferase P, catalase, and SPARC-like1) have been demonstrated to be involved in the process of cellular function, bioenergetics and acid-base regulation in kidney. Our findings may be explain the pathogenic mechanisms of HN commonly found in northeastern Thais.

Good portion of the present thesis is dedi	cated to my parents
relatives and the entire teaching staff and	

ACKNOWLEDGEMENTS

I would like to express my deepest and sincere gratitude to my advisor,
Assoc. Prof. Vitoon Prasongwattana for his kindness, understanding, encouragement
and helpfulness, excellent valuable suggestions, supervision which enable me to carry
out my study successfully.

I would like to express my greatest appreciation and admiration to my co-advisors, Prof. Pote Sriboonlue, Assoc. Prof. Dr. Chaisiri Wongkham, Dr. Visith Thongboonkerd for their invaluable suggestions, supervision, encouragement and helpfulness throughout this thesis.

I am grateful to Dr. Sittiruk Roytrakul and Assoc. Prof. Sirirat Ruengjui for serving on the supervisory committee, useful comments, value suggestions and discussions.

I wish to thank Dr. Ratree Tavichakorntrakool for her help, kindness and the time she spared me during the collection of specimens.

Gratitude is also expressed to all my teachers for their instruction, member of the Department of Biochemistry, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, for their warmest welcome, encouragement and different knowledge.

My sincere appreciate is also expressed to all my friends for their helps, encouragement and understanding.

Finally, I wish to express my deepest appreciation and sincere gratitude to my parents and my family for their love, pushing up, cheerfulness, devoting and care for my life. Without their supports, my success would never come true.

Jiraporn Jumpajan

TABLE OF CONTENTS

	Page
ABSTRACT (IN THAI)	i
ABSTRACT (IN ENGLISH)	iii
DEDICATION	v
ACKNOWLEDGEMENTS	vi
TABLE OF CONTENTS	vii
LIST OF TABLES	X
LIST OF FIGURES	xi
LIST OF ABBREVIATIONS	xii
CHAPTER I INTRODUCTION	1
1.1 Background and rationale of the study	1
1.2 Research questions	2
1.3 Hypothesis of the study	3
1.4 Objectives of the study	3
1.5 Anticipated outcomes	3
1.6 Scope of the study	3
1.7 Conceptual framework	4
CHAPTER II LITERATURE REVIEWS	5
2.1 K homeostasis and its physiological functions	5
2.1.1 K homeostasis	5
2.1.2 Physiological roles of K	6
2.2 Physiological function of renal cortex and medulla	7
2.3 Renal K transport	8
2.3.1 Renal K excretion	8
2.3.2 Reabsorption of filtered K	9
2.3.3 Secretion of K	10
2.4 Definition of K depletion	10
2.5 Causes of K depletion	10
2.5.1 Non - renal K loss	10

TABLE OF CONTENTS (Cont.)

	Page
2.5.2 Renal K loss	11
2.5.3 Decreased K intake	11
2.6 The clinical manifestation of K depletion and its effects on kidney	11
2.6.1 The clinical manifestation of K depletion	11
2.6.2 The effect of K depletion on kidney	13
2.6.3 The effect of K depletion at cellular level	14
2.6.3.1 Intracellular pH regulation	14
2.6.3.2 Apoptosis and cellular volume	15
2.6.3.3 Free radical formation factor	16
2.6.3.4 Endonuclease activity and endogenous caspase	16
suppression and activation	
2.6.3.5 Vasomediators activation	17
2.6.4 The pathogenic mechanism of HN	17
2.7 Proteomic identification in HN	18
2.8 K depletion and common metabolic abnormalities	20
CHAPTER III RESEARCH METHODOLOGY	22
3.1 Chemical and reagents	22
3.2 Instruments	25
3.3 Subjects and sample collection	26
3.4 Experimental protocol for proteomic analysis	27
3.4.1 Sample preparation	27
3.4.2 Two dimensional gel electrophoresis	27
3.4.3 Coomassie Brilliant Blue staining	28
3.4.4 Image record and data processing	28
3.4.5 Matching and analysis of protein spots	29
3.4.6 In-gel tryptic protein digestion	29
3.4.7 Protein identification by Q-TOF MS and MS/MS	30
3.5 Statistical analysis	31

TABLE OF CONTENTS (Cont.)

	Page
CHAPTER IV RESULTS	32
4.1 Analysis of proteome profile in renal cortex and medulla related	32
with K status in subjects living in northeastern Thailand	
4.1.1 Alteredant proteome in KD renal cortex	33
4.1.2 Alteredant proteome in KD renal medulla	37
CHAPTER V DISCUSSION	42
5.1 Analysis of proteome profile in renal cortex and medulla related	42
with K status in subjects living in northeastern Thailand	
5.2 Technical concerns in proteomic technology and the limitation of	47
proteomic	
5.3 Schematic propose for the mechanism involving in HN	48
CHAPTER VI CONCLUSION	56
6.1 Analysis of proteome profile in renal cortex and medulla	56
related with K status in subjects living in northeastern Thailand	
REFERENCES	57
APPENDICES	73
RESEARCH PUBLICATION	80
CURRICULUM VITAE	81

LIST OF TABLES

	Page
Table 1 Physiological roles of K	7
Table 2 Differentially expressed proteins in renal cortex and medulla	8
Table 3 Clinical manifestations of K depletion	12
Table 4 List of the chemicals and reagents used in this study	22
Table 5 List of the instruments used in this study	25
Table 6 Mean of volume intensity of the nine up-regulated and one down	35
regulated protein spots of NKD and KD groups of renal cortex	
Table 7 Summary of differentially expressed proteins of renal cortex	36
between NKD and KD groups	
Table 8 Mean of volume intensity of the four up-regulated and seven	39
down regulated protein spots of NKD and KD groups of renal	
medulla	
Table 9 Summary of differentially expressed proteins of renal medulla	40
between NKD and KD groups	
Table 10 % CV of significantly altered protein spots in renal cortex	41
Table 11 % CV of significantly altered protein spots in renal medulla	41
Table 12 Brief descriptions of some proteins which were significantly	43
altered in KD renal cortex	
Table 13 Brief descriptions of some proteins which were significantly	45
altered in KD renal medulla	

LIST OF FIGURES

	Page
Figure 1 The hypothesis of mechanism K depletion involving in some	4
metabolic abnormalities and HN	
Figure 2 K homeostasis depend on the maintenance of external and	6
Internal K balance	
Figure 3 K transport along nephron and collecting duct	9
Figure 4 Histopathological examinations of kidney tissues of	14
cadaveric donors	
Figure 5 Hypothetical in pathogenesis of HN	18
Figure 6 Proteome map of differentially expressed proteins among	20
HNK, LNK and KD groups	
Figure 7 Site of kidney tissues used in this study	26
Figure 8 Proteome map of differentially expressed proteins of	34
renal cortex between NKD and KD groups	
Figure 9 Proteome map of differentially expressed proteins of	38
renal medulla between NKD and KD groups	
Figure 10 The "viscous cycle" model of how and initiation event or	50
condition leading to increased influx of Ca2+ may result in renal	
cell apoptosis and necrosis	
Figure 11 Cells and mediators involved in Ang II-indued renal fibrosis	51
Figure 12 Schetamic propose for the mechanism of K depletion involving	55
in HN	

LIST OF ABBREVIATIONS

A absorbance

ACN acetonitrile

ATP adenosine triphosphate

ATL ascending tin limb

AQP-2 aquaporin-2

Ang II angotensin II

ANT adenine nucleotide translocase

ADP adenosine diphosphate

BSA bovine serum albumin

bFGF basic fibroblast growth factor

Ca calcium

CA I carbonic anhydrase I

CA II carbonic anhydrase II

CHAPS 3-[(3-Cholamidopropyl) dimethyllamino]-1-propanesulfonate

CID collision induced dissociation

Cl chloride

•C degree celcius

CO carbon monoxide

CCD cortical collecting duct

CKD chronic kidney disease

CV coeficient of variation

CNT connecting tubule

2-D 2-dimensional

2-DE 2-dimensional gel electrophoresis

DDW double –distilled water

DI deionized water

DNase deoxyribonuclease

DCT distal convoluted tubule

dpi dot per inch

LIST OF ABBREVIATIONS (Cont.)

dRTA distal renal tubular acidosis

DTT dithiothreitol

ECF extracellular fluid

ESADI estimated safe and adequate daily dietary intake

ESRD end-stage renal disease

fmole femtomole (s)

g gram(s)

×g gravitational acceleration

GSH glutathione

GST-class pi glutathione S-transferase class-pi

G glomerulus

HN hypokalemic nephropathy

HPP hypokalemic periodic paralysis

HNK high-normal-K

HCO₃ bicarbonate

H₂CO₃ carbonic acid

H₂O₂ hydrogen peroxide

h hour (s)H hydrogen

HCL hydrochloric acid

IMCD inner medullary collecting duct

IGF-I insulin-like growth factor 1

IGFBP-1 insulin-like growth factor binding protein 1

K potassium

KCl potassium chloride

kDa kilodalton

KD group K depleted group

kVh kilovolt-hour

LK low-normal-K

LIST OF ABBREVIATIONS (Cont.)

MALDI-TOF matrix-assisted laser desorption/ionization time-of -flight

MgCl₂ magnesium chloride

Mg magnesium
min minutes(s)
mL milliliter (s)
mM millimolar

MOPS 4-morpholinopropanesulfonic acid

MOWSE molecular weight search

M_r molecular mass

MS mass spectrometry

MS/MS tandem mass spectrometry

MCP-1 monocyte chemoattractant protein-1

m/z mass to charge ratio

N normal

NK normal-K diet

n number of case(s)

nmol nanomole(s)

no. number

NS not significant
OD optical density

OMCD outer medullary

PLA₂ phospholipase A₂

PCT proximal convolute tubule PMF peptide mass fingerprint

pmol picomole(s)

ppm part per million

Q-TOF quadrupole/time of flight

RNA ribonucleic acid

LIST OF ABBREVIATIONS (Cont.)

RBC red blood cell

RNase ribonuclease

rpm round per minute

ROS reactive oxygen species

RSD renal stone disease

SDS sodium dodecyl sulfate

SDS-PAGE sodium dodecyl sulfate-polyacrylamide gel electrophoresis

SUDS sudden unexpected death syndrome

SPARC-like1 secreted protein acidic and rich in cysteine-like1

SS Sjogren's syndrome

SR sarcoplasmic reticulum

TGF-β transforming growth factor-beta

TCA trichloroacetic acid
thick ascending limb

TEMED N,N,N,-tetramethylethylenedimine

TPP thyrotoxic periocdic paralysis

Tris tris (hydroxymethyl) aminomethane

TNF- α tumor necrosis factor-alpha

TCA trichloroacetic acid

UV ultraviolet

v volt (s)

v/v volume by volume
VEGF vascular endothelial

W watt

w/v weight by volume
μA microampere(s)
μmol micromole (s)
μ microgram (s)